

Färggranna löv ligger samlade i alla gropar runt de slingrande rötterna vid vägkanten, nedkastade från sina moderträd av stormen som härjade förra veckan. Det är höst, måndagen den femtonde september.

Mamma går före mig efter den välbekanta vägen upp till Mjölksberg. I både mörker och ljus har jag sprungit här, så ofta att varje sten, grop och rot – ja, varje glänta vid sidan om – känns välbekant. Ibland har jag fått fara dit i något ärende men oftast har jag sprungit upp till Mjölksberg bara på lek. Idag känns det så avlägset, när både hjärtat och fötterna är tunga som bly. Jag vill inte titta bakåt, det är för smärtsamt att se stugan en gång till. Solens strålar värmer fast det bara är tidig morgon än. Det kommer att bli en fin höstdag, hoppas bara att jag överlever den.

Nej, så går det inte att tänka. På något vis ska det gå, måste jag intala mig själv, men jag är så rädd och det finns ingen återvändo.

Dagen när brevet kom hade jag blivit tio år och gick som getare på den andra sidan av älven.

Djuren tycker så mycket om ”kosoppor”, rörsvamparna som

växer överallt i skogen på sensommaren. Då äter djuren sig så stinna och blir så lata och trötta att de bara vill lägga sig ner och ids inte gå hem. Då är det bra med en getare, som kan få upp ledarkon och börja gå med henne då kommer de andra efter. Att vara ensam med en flock djur, varje dag, utan någon annan människa i närheten, känns tungt. Att inte ha någon att dela ansvaret eller lösa problem med känns svårt, men det blir lite bättre med åren.

För mig var det värst den första getarsommaren.

Jag var bara sju år gammal.

Jag och djuren tar en paus på sandstranden. Eftersom det har varit torrt i flera dagar nu, så gör jag upp en liten eld intill vattnet, för där är den lätt att släcka. Dagen är vacker, och trots eftermiddagssolens heta strålar vågar myggorna sig fram. De är ettriga och stickiga, så jag lägger lite blöt mossa runt elden så att röken ska jaga bort dem.

Sedan tar jag fram getarkonten, en liten ryggsäck av näver, där mamma har stoppat ner mat åt mig. Där finns mjölk och ett par kakor blodpalt i en träask. De är gräddade i encentimeters skivor och mycket goda att ha smör på. Kommer väl till pass nu.

– Mmmm, så gott, säger jag till Svana, som ligger närmast och den av kossorna som jag tycker allra mest om.

Jag tuggar en stund på den torkade gäddan, på biten som är kvar, och går sedan och hämtar vatten i träkåsan, som alltid följer med konten. Jag sköljer bort saltet från munnen och lutar mig sedan bakåt. Med blicken följer jag sommarmolnen som dansar förbi. Kossorna ligger och idisslar någon meter längre upp på stranden, i skuggan av några träd. De är stinna och mätta. Mygg-röken flyger över oss i lätta, ljusgråa dimridåer, och myggen hörs sövande sjunga i bakgrunden, på behörigt avstånd. Jag slumrar

till, men efter en stund väcks jag av att Svana slutar idissla.

Klockslanten slutar att skrapa och småklämta. Djuren spetsar sina öron och tittar ut över älven, och jag sätter mig upp och blir ivrig för det är ju – mullbackarna! Jag häver mig upp och springer ut till den yttersta strandkanten.

– Ohoj! skriker jag och viftar med händerna.

– Ohoj! ekar Frans tillbaka över vattnet.

– Är du ensam?

Mitt skrik studsar mot Datjepaktes branta bergsmassiv strax väster om mig innan det vänder och vibrerar iväg över vattnet.

– Det är jag och Jonas. Du då, är du ensam?

– Ja-a, som vanligt!

Dessa möten, när ropen skallar mellan bergen, har blivit något att se fram emot och att längta efter, för det är så ensamt att gå i getarskogen dagarna i ända.

Till slut sätter jag mig igen, men det har mörknat så konstigt och jag känner en aning av oro i luften. Naturen har blivit stilla, som om den höll andan och jag tittar mig lite oroligt omkring. När jag höjer blicken mot berget så syns ett stort, tungt moln välla in över bergskammen.

Hoppas att det inte börjar regna, tänker jag. Jag har inga ombyteskläder och ingenstans att ta skydd.

Korna vädrar i luften, getterna blir allt oroligare och tjuren fnyser och börjar stirra på mig som om jag skulle ha retat honom. Något är på gång, men vad? Varför är djuren så nervösa, undrar jag och plockar ihop mina fikagrejer, som ligger vid elden, och stoppar ner dem i getarkonten. Så släcker jag elden för det är bäst att vara beredd, vad som än kan komma. Just när jag är färdig rämnar himlen. En ljungande blixtnärs fräser genom luften, och djuren skräms upp av den dånande knallen som kommer strax efteråt. De rusar upp mot den skyddande skogen och jag

– ja, vart ska jag ta vägen?

Sitt inte under ett stort träd när åskan går, ekar de vuxnas förmaningar i mitt minne, tillsammans med alla skräckhistorier om åska som jag har hört berättas flera gånger. Nej, jag kan inte göra något annat än att följa efter djuren och vill inget annat heller.

Blixtarna avlöser varandra och marken vibrerar, gång på gång. Jag håller för öronen och blundar förtvivlat men blixtarna tränger igenom. Vinden sliter och drar i grenarna runt omkring mig. Regnet piskas in under den lilla granen där jag sitter och jag blir lika blöt som Svana är därute. En liten bit ifrån mig står hon nerhukad, med sitt fint tecknade huvud mot stormen. Regnet sköljer över henne. Gång på gång klyvs himlen rakt ovanför oss av förfärliga eldblixtar och jag skallrar tänder. Jag är skräckslagen, blöt och genomfrusen.

Blixtarna och dånet lugnar ner sig en aning, och det syns som om ovädret ska ge med sig. Jag vill krypa fram men ett grovt, sjudande ljud gör att jag tvekar. Det kommer från samma håll som åskan. Jag stirrar dit och förvånad ser jag en vit, ogenomskinlig vägg närma sig, meter för meter. Träd för träd försvinner i det vita och vinden tilltar. Den vita väggen är bara någon meter ifrån mig innan jag förstår vad det är: en ordentlig hagelskur! Jag ser hur Svana ruskar på sig, förtvivlat, när nästan centimeterstora hagel faller ner på henne, rasar på marken överallt omkring oss och blir liggande i drivor. De skarpa små snökulorna misshandlar mitt frusna skinn och jag försöker krypa ihop ännu mera.

Men plötsligt är ovädret över och allt blir stilla och – iskallt.

Spänningen släpper och långsamt kryper jag fram på mina stel-frusna ben. Jag snyftar, och samtidigt torkar jag bort de envisa tårarna som tränger sig fram. En av getterna, blöt och ruggig,

kommer fram, ställer sig bråkande framför mig som om hon vill ha min hjälp.

Nu, Sverker, hänger allt på dig! känns det som om hon vill säga.

Det gör att jag vaknar ur mitt förstenade tillstånd. Nu måste vi komma oss hem så fort som möjligt, för det är inte bra att gå omkring och frysa i blöta kläder. Det varma och torra skohöet har förvandlats till stickande strån och knölar i mina kängskor. Jag vill ta av mig skorna men avstår, för de ger ändå ett visst skydd åt mina ömtåliga fötter.

– Kom nu, Svana!

Jag rycker i träljen, i halsbandet där skällan sitter, och Svana, som har fått nog, följer med utan protester. Mamma står vid fåboden, beredd att släppa in djuren och för att mjölka. Varje kväll och varje morgon rör hon över älven. På mornarna ser hon till djuren, mjölkar, släpper ut dem på bete och håller rent och fint i sommarfåhuset. Mjölken tar hon med sig hem över älven varje gång. Varenda droppe som vi inte dricker upp tar hon till vara, för att göra fil, grädde, smör och kärnmjölk. Ibland räcker det till och med till någon ost.

Jag ser på henne att hon förstår hur ensam och rädd jag kände mig under åskan men det pratar vi inte om, för jag måste ju tåla en del.

Post-Edvard har kommit med veckans post idag och pappa sitter och skådar den. Jag skyndar mig att byta till varma, torra kläder när vi kommer in i stugan, och sedan äter jag en ordentlig kvällsgröt. Det känns skönt, men jag är så trött och längtar bara till soffan och få sova, för redan tidigt nästa morgon ska jag ut i getarskogen igen.

– Sverker, kom hit! Pappas röst gör mig ängslig. Det låter

mycket viktigt.

– Ja, det har kommit ett brev från Skolstyrelsen i Arjeplog. Där står det var du ska fortsätta skolan. Du vet väl om att du har skolplikt i fyra år till?

Jag nickar men skräcken sprider sig i min kropp. Inte till Skolhemmet eller Arbetsstugan väl, försöker jag säga, men min röst stockar sig och jag får inte fram ett ord.

– Här står det att du ska inställa dig den femtonde september på Arbetsstugan i Arjeplog, fortsätter han.

Jag suckar. Vilken dom! Jag måste till detta fruktansvärda ställe, som mina äldre kamrater har berättat om! Där den hemska hushållerskan finns. Usch! Allt stryk man kan få där för minsta sak och den vidriga skärselden, som man ska gå igenom för att bli accepterad av de andra.

– Det går nog bra, avgör pappa. Bara du sköter dig och är snäll. Kanske vi kan ordna så att du får komma hem till jul. Det är ju flera månader dit, måste jag verkligen vara borta så länge, tänker jag och känner mig svimfärdig.

– Är det inte säkert att jag kan komma hem då heller? viskar jag förtvivlat.

– Ja, det beror mycket på vädret, på isarna och om det går någon skjuts. Vi får försöka, lovar han.

Mamma nickar uppmuntrande, fast hennes ögon ser ovanligt blanka och ledsna ut. Jag går och lägger mig i utdragssoffan och försöker tänka, men tröttheten tar ut sin rätt och jag somnar, helt utmattad i en tung, drömlös sömn.